

1168.

163^{B.}

C. Rybar .

1827

Veram humanitatem apud
Graecos exortam esse,
monstratur.

Si quid est, quod hominem divini
ortus admoneat, hoc vel maxime literis
atque artibus inesse mihi videtur; nam,
ut iis excultis homo Deo adpropinquat,
ita neglectis iis bestiarum similis fit, quod
verum esse historia cum prisca, tum re-
centioris aevi multis exemplis testatur.
Quid enim interest, ut rem statim exem-
plo probem, inter animalia et illos omni-
no incultos homines, Novae Hollandiae
incolas, qui ne ad imum quidem hu-
manitatis gradum pervenerunt? Idem
dicendum est de antiquissimis, quales
nobis describit historia, Graeciae po-
pulis. Glandibus vescentes ferarum
more in speluncis habitabant ac
ne certa quidem habebant con-
suetudo. At quam celeriter rudes
illi homines, morum asperitate
exculta, literis artibusque excellen-
terunt. Millesimo sexcentesimo
circiter anno a. Chr. n. nullum
plane apud Graecos literarum
artiumque vestigium invenimus;
millesimo circiter anno jam Homer-
us, divinus ille poeta Achillis

iram et Ulyssis errores carminibus celebravit, posterisque tradidit.

Orpheus etiam ante Homerum musica excelluit, ita ut ab Horatio rapidos fluminum lapsus, celeresque ventos moratus esse, auritasque duxisse quercus fidibus canoris dicatur. Ab Homeri inde temporibus Graeci in dies magis excoluerunt literas, praecipue tamen poesin, quae radium hominum animos magis allicit, quam oratio soluta. Floruerunt literae initio praesertim in coloniis Graecis in Asia sitis, deinde in magna Graecia praecleari existere legistatores atque oratores, tum in Graecia ipsa literis operam dederunt omniumque urbium Graecarum Athenis plurimi fuerunt viri doctissimi sapientissimique. Longum est omnes enumerare Graecos, qui alius alio literarum artiumque genere laudem aeternam sibi comparaverunt, sed praeclearissimi in sua quique arte in memoriam revocandi pauloque accuratius consi-

165
derandi sunt. Homerus, quavis jam ante nonnulli fuerunt, qui poesi operam navarant, tamen jure pater Graecae poeseos appellandus est, ejusque carmina, suavissime ficta atque composita, universum, quo tum temporis Graeci utebantur, morem vivendi nobis exponunt, ac sane omni tempore magna cum voluptate evolventur atque legentur. Verisimium enim est, quod Quintilianus de Homero dicit: "Hunc nemo in magnis sublimitate, in parvis propriestate superaverit. Idem laetus ac pressus, jucundus et gravis, tam copia, tam brevitate mirabilis; nec poetica modo, sed oratoria virtute eminentissimus." Nemo post eum, non Graecorum solum, sed aliarum etiam gentium tantam gloriam carmine epico sibi comparavit. Poetarum lyricorum praeclearissimus existit Pindarus, cujus sententiarum ubertatem ac verborum copiam antemque jure miramur. Anacreontis Veneres cupidinesque, quis est, qui non legat cum maeci,

ma voluptate? Theocritus primum
locum habet in poetis bucolicis, qui
carmina ex natura ipsa hausta sua-
rissime adornaret. Insignes sunt Ae-
schylus, Sophocles, Euripides, qui sum-
ma diligentia magnum praecla-
rissimarum tragaediarum numerum
conscripserunt. Literarum pars,
quam primam Graeci oratione so-
luta attigerunt, historia fuit, quae
jam ante Herodotum quidem tra-
tata est, sed ab eo demum pro-
pria suam pulcritudinem atque
amoenitatem obtinuit. Digni,
qui Herodotus in historia literis con-
signanda succederent, fuerunt Thucy-
dides, Xenophon, Polybius alique.
Multas deinde ac praeclaras
philosophos protulit Graecia.
Quis est, qui ignoret celeberrim-
os illos septem viros sapientes —
et Pythagoram, Socratem, Pla-
tonem, Aristotelem, Zenonem?
Ut omittam Lysiam, Isocratem,
Aeschinem, quis non admiratur

166
Demosthenem, qui natura balbutiens
singulari perseverantia summam elo-
quentiae laudem adeptus est? Arti-
ficum denique magnum numerum apud
Graecos fuisse constat, quorum praecla-
rissimos historia nobis indicat Phidiam,
Praxitelem, Apellem, Parrhasium,
Zeuxim. Graecis literis artibusque
Romani ad hoc usque tempus ad-
modum rudes, ad mitius vivendi
genus perducti sunt, sensimque as-
peris moribus rejectis, ipsi literis
artibusque operam dare coeperunt;
Graecorum tamen vestigia sequentes
nihil paene novi protulerunt, ita
ut dicere audeam ipsum Virgilium
poetam cujusque aevi laude or-
natum nisi Homerum ac Theocri-
tum exempla habuisset, vix
Aeneidem ac poemata sua buco-
lica tanta arte perfecisse; nam
etsi multa ex ipsius ingenio fla-
xerint, multis tamen locis Ho-
merum ac Theocritum diligen-
tissime imitatus est. Cicero,

celeberrimus Romanorum orator, non
per se solum excoluit ingenium
atque eloquentia excelluit, sed
magnam laudis partem Graecis
debit oratoribus, imprimis De-
mostheni, etenim quam vim ille
monstrarat, ea incedens magnum
illud exemplar paene adaequavit.
Graeci fuerunt philosophi, qui Romae
studium philosophiae excitarent,
et quascunque Romani amplexi sunt
disciplinas, eas Graecis philoso-
phis debuerunt. Ne multa, in
omnibus literarum partibus Grae-
ci auctores ducesque Romanorum
existenterunt. Non solum autem
Romani, sed etiam omnes Germa-
nici populi literas atque artes
magna ex parte Graecis debent;
nam vix crediderim, nisi tum anti-
quis Graecorum scriptis, tum a Grae-
cis ipsis, qui Constantinopoli a
Turcis expugnata in occidentales
Europae terras migrarunt, Grae-
carum literarum artiumque cognitio

167
ad nos pervenisset, tot tantaque
apud nos exstitisse literarum
monumenta. Graecorum scriptis tene-
brae, quibus literae barbaris medi-
aevi temporibus premebantur, dissi-
patae sunt et gratissima lux eas
est secuta. Etsi fortasse conce-
dendum est iam ante Graecos alios
antiquitatis populos, imprimis
Indos Aegyptiosque literis operam
dedisse, multumque in iis pro-
fecisse, hi tamen tanquam lite-
rarum lucem aliis invidentes, pa-
rum contulerunt ad humanitatis
studia aut excitanda aut commen-
danda. Itaque quum videmus
Graecorum ingenia ad totius paene
orbis terrarum mores excolendos vim
habuisse maximam, convertamus
nunc oculos ad illum terrarum
angulum, quem natura Graecorum
genti tribuerat. Omnis Graecia
de qua dicimus, prope mare ja-
cebat; pars ejus etiam insulae
erant, quo factum est ut Graeci

alias gentes, quae jam aliquantum
in humanitatis studiis profecerant,
cognoscere. Populus, qui procul
a maris litoribus sine ullo aliarum
nationum commercio montibus inclan-
sus habitat, mores, quibus natura
imbutus ac praeditus est, diu retinebit.
Si vero insulas littoraeque paulo
diligentius consideramus, negare non
possumus, multis plerumque rebus
insularum littorumque incolas prae
iis excellere, qui procul a mari
degunt. Hi enim, quamvis interdum,
praeclaris animi viribus a natura
donati, diligentia nonnullarum ar-
tium cognitionem adipiscuntur,
non facile tamen aliquantum in bo-
nis artibus proficiunt, sed quodcum-
que vivendi genus sibi adamant,
id, nisi necessitate coacti, non
mutant. Hodieque gentes barbarae
maximeque ab humanitate
alienae in iis potissimum terrae
partibus inveniuntur, quae aut al-
tis montibus aut locis desertis

168
ab aliis populis segregantur. Na-
tura plerumque magnam insularum
numerum, parvo intervallo inter
se distantium collocasse videtur
eo consilio, ut si quid novi unius
insulae habitatores inveniant, id
cum omnibus ceteris facile commu-
nicetur. Ex Asia minore Graeci-
ciam primos accepisse cultores veri-
simile est, cum ab illa Helles-
ponto tantum separetur atque insu-
lae, quibus mare Aegeum quasi
conspersum est, utramque terram
conjungant. Magnam populorum
conjunctionem hac conjunctione in
commercium hac conjunctione in
utrage terra exortum est; continu-
ae migrationes ex alia terra in al-
iam factae sunt, ita ut omnes
paene Graeciae populi semel saltem
sedes mutaverint, quo factum est,
ut, quas artes singula quaeque natio
invenerat, eas cum aliis statim
communicaret. Terrae situ ad
navigationem ac mercaturam invi-
tati, ad externos quoque populos vene-
rant. Phoenices Aegyptiique

antiquissimis Graeciae temporibus alios
populos victu atque cultu praesti-
terunt, cumque non minus quam Graeci,
imprimis tamen Phoenices, na-
vigazione ac mercatura florent,
non multum abiit tempus antequam
populi illi mutuo cum Graecis uterentur
commercio. Phoenices nonnullas
res utiles invenerant v. c. vitrum
ac purpuram. Graeci, natura
dociles has aliasque ejusmodi
inventiones mox in usum suum
converterunt. Ab Aegyptiis, qui
incredibili patientia et constantia
magnas illas moles, quae tempori,
quod omnia delere solet, jam tot
secula restiterunt, extruxerant,
primum duxerunt aedificandi amo-
rem, quem tamen majori arte, quem
auctores, commendaverunt. Aegyptii,
natura tardi atque hebetes, magni
aestimaverunt, quidquid ingentis mag-
nitudinis quodammodo in aeternum
extractum erat, atque in una pyra,
inde exaedificanda ad centum millia
hominum quadraginta annos consum-
serunt. Graeci, gravi atque alacres,

169
ut tantum temporis spatium uni operi
perficiendo tribuerent, a se impetrare non
potuerunt, sed aedificia majori arte
ac splendore, non vero tantae magni-
tudinis condiderunt. Celeberrimum
marmor Parium aliisque marmoris
genera Graecis patria ipsa suppe-
ditavit; ebur, aes et quidquid aliud
ad templa atque aedificia extruenda,
atque ad statuas imaginesque ador-
nandas opus erat, navigatione ac
mercatura facile sibi comparare po-
tuerunt. Apud Phoenices, qui cum
omnibus paene populis mercatura
conjuncti fuerunt, aliarum nationum
artes repererunt eaque re, ut simile
aliquid conarentur impulsu, haud
multo post omnes alias gentes ope-
ribus artificiosis superaverunt. Pros-
pero terrae situ effectum quoque est,
ut peregrini ex Aegypto, Phoeni-
ce et Phrygia transmigrarent. Ad-
venae illi multam attulere Graeci
utilitatem; nam et mores eorum
tum temporis asperos mitigarunt,
mitiusque vivendi genus eos docu-
erunt et prima humanitatis semina

apud eos sparserunt. Cecrops Aegyptius
seculo decimo sexto a. Chr. n.
in Atticam venit, ubi singulas inco-
lorum stirpes, quae nondum sedes
fixas habebant, in unam urbem con-
gregavit, Athenas arcemque earum,
quam ex se appellavit Cecropiam
condidit, certa instituit connubia,
Deorum cultum docuit, aras ex-
struxit, in quibus nonnisi res
inanimas sacrificavit, multas
leges tulit atque cives adue-
vit navigationi ac mercaturae.
Non multo post Cadmus ex Phoe-
nice in Boeotiam advectus Cad-
meam Thebarum arcem condidisse
et Boeotos literarum cognitionem
acrisque Cyprii usum docuisse
fertur. Aliquot annis praeter-
lapsis Danaus ex Aegypto et
Pelops e Phrygia Argos profecti
sunt atque hujus regionis in-
colas in multis artibus era-
diverant.

